

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1933.

Första kammaren.

Nr II.

Lördagen den 11 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Upplästes en till kammaren inkommen ansökning, som jämte därvid fogat läkarintyg var så lydande:

Till riksdagens första kammare.

Med stöd av närslutna läkarintyg får jag härmed vördsamt anhålla att tills vidare erhålla ledighet från riksdagsarbetet.

Stockholm den 10 februari 1933.

K. W. Bodin.

Riksdagsman *K. W. Bodin* är på grund av bråcksjukdom förhindrad att deltaga i riksdagsarbetet under c:a 3 veckor framåt från dato.

Stockholm 10 februari 1933.

G. Söderlund,

Leg. läkare. Prof.

På gjord proposition bifölls ansökningen för den tid, det i återopade läkarintyget omförmälda hindret varade.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts proposition nr 90, med förslag till lag om ändrad lydelse av 13 § lagen den 27 juni 1924 (nr 321) angående införande av lagen om förmynderskap.

Vid förnyad föredragning av jordbruksutskottets utlåtande nr 3, med anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 2 med förslag till tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1932/1933 i vad rör egnahemslånefonden, bifölls vad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Herr statsrådet *Sköld* avlämnade Kungl. Maj:ts proposition nr 92, angående anslag till ackordslån och stödlån åt jordbrukare.

Föredrogs ånyo bevillningsutskottets betänkande nr 4, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 24 och 31 §§ förordningen den 1 juni 1923 (nr 140) angående tillverkning och beskattning av maltdrycker ävensom i ämnet väckta motioner. *Ang. höjning av maltskatten m. m.*

I en den 3 januari 1933 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 42, hade Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogat förslag till förordning om ändrad lydelse av 24 och 31 §§ förordningen den 1 juni 1923 (nr 140) angående tillverkning och beskattning av maltdrycker.

Första kammarens protokoll 1933. Nr 11.

Ang. höjning av maltskatten m. m. (Forts.)

Till utskottets behandling hade jämväl hänvisats följande i anledning av propositionen väckta motioner, nämligen:

1:o) de likalydande motionerna nr 229 i första kammaren av herr *Bergman* m. fl. och nr 400 i andra kammaren av herr *Svensson* i Grönvik m. fl.,

2:o) motionerna nr 231 i första kammaren av herr *Elof Andersson* m. fl. och nr 392 i andra kammaren av herr *Andersson* i Rasjön m. fl. samt

3:o) de likalydande motionerna nr 228 i första kammaren av herr *Björkman* och nr 399 i andra kammaren av herr *Laurén* m. fl.

I den kungl. propositionen hade föreslagits en ökning i de nuvarande skattesatserna, så att skatten höjdes för de första under tillverkningsåret avverkade 100,000 kilogrammen malt från 85 öre till 1 krona 25 öre för kilogram, för de nästa 100,000 kilogrammen från 90 öre till 1 krona 35 öre för kilogram samt för överskjutande kvantiteter från 95 öre till 1 krona 45 öre för kilogram.

De i 31 § meddelade föreskrifterna om restitution av skatt för malt, som av skattepliktigt bryggeri använts för tillverkning av svagdricka eller maldricka, hade föreslagits ändrade, så att restitution skulle åtnjutas med olika belopp alltefter den skattesats, som tillämpats vid skattens utgörande.

I motionerna nr 229 och 231 i första kammaren samt nr 392 och 400 i andra kammaren hade föreslagits, att skattesatserna för malt skulle bestämmas till respektive 1 krona 80 öre, 1 krona 90 öre och 2 kronor 10 öre samt förty höjas med 95 öre, 1 krona och 1 krona 15 öre.

I motionerna nr 231 i första kammaren och nr 392 i andra kammaren hade därjämte föreslagits, att vid restitution av skatt för malt, som omedelbart använts till svagdricka eller maldricka, avdrag skall göras med respektive 5, 10 och 20 öre, medan enligt propositionen avdragsbeloppen bestämts till 3, 8 och 13 öre. I de likalydande motionerna nr 228 i första kammaren och nr 399 i andra kammaren hade hemställts, att restitution måtte få åtnjutas av tillverkare för hela den skatt, som erlagts för det för nämnda ändamål använda maltet.

Utskottet hade i det nu ifrågavarande betänkandet på åberopade grunder hemställt, att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 42 samt med avslag å motionerna nr 228, 229 och 231 i första kammaren samt nr 392, 399 och 400 i andra kammaren, antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om ändrad lydelse av 24 och 31 §§ förordningen den 1 juni 1923 (nr 140) angående tillverkning och beskattning av maldrycker.

Reservation hade avgivits av, utom andra, herrar *Bergman*, *Ericson* i Obergå och *Olsson* i Ramsta, vilka ansett, att utskottets yttrande bort hava den ändrade avfattning, reservationen visade, samt att utskottet bort hemställa, att riksdagen måtte, med anledning av Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 42 samt med avslag å de likalydande motionerna I: 228 och II: 399, besluta, att 24 och 31 §§ förordningen den 1 juni 1923 (nr 140) angående tillverkning och beskattning av maldrycker skulle från och med dag, som av Kungl. Maj:t bestämdes, till och med den 30 juni 1933 hava den lydelse, som i propositionen föreslagits.

Reservanterna hade därjämte föreslagit, att utskottet skulle förklara sig komma att i annat sammanhang avgiva yttrande över Kungl. Maj:ts förevarande proposition samt motionerna I: 229, I: 231, II: 392 och II: 400 i vad de avsåge ändring i 24 och 31 §§ maldryckstillverkningsförordningen för nästkommande budgetår.

Ang. höjning av maltskatten m. m. (Forts.)

Herr Bergman: Herr talman, mina herrar! Då kammaren för kort tid sedan behandlade omsättnings- och utskänkningsskatten för spritdrycker, beslöt kammaren och även riksdagen i sin helhet, som vi minnas, att man skulle endast så till vida bifalla Kungl. Maj:ts proposition, att bestämmelsen om skattesatsen skulle få giltighet till slutet av innevarande budgetår, men att riksdagen sedan skulle vid en mera framskriden tidpunkt, då någon erfarenhet om verkningarna av denna skatt såväl i avseende på konsumtionen som statsinkomsterna hade vunnits, taga upp frågan till förnyad prövning i vad det gällde dess eventuella storlek för nästa budgetår. Bevillningsutskottet föreslog detta, och det blev riksdagens beslut. Bevillningsutskottet säger nu i detta betänkande angående maltskatten i början alldeles detsamma, att det är svårt att bedöma verkningarna i avseende på såväl konsumtionen som statsinkomsterna, men utskottet är ej konsekvent, när det kommer till fortsättningen. Där föreslår utskottet omedelbart avslag på alla motioner. Som bekant ha motioner väckts dels av frisinnade folkpartiet, en partimotion, dels av riksdagens nykterhetsgrupp. Nykterhetsgruppen innesluter ju medlemmar av riksdagens alla partier utom det socialdemokratiska, som har en särskild nykterhetsgrupp. Dessa motioner gå alla ut på en ytterligare höjning av ölskatten med c:a 3 öre per halva ($\frac{1}{2}$ liter) utöver regeringsförslaget. Utskottet handlar annorlunda i denna fråga än i avseende på spritskatten. Jag förstår icke vad det är för anledning till detta. Det förefaller vara mycket naturligt att gå samma väg, som man gick den gången. Det gäller ju här alldeles detsamma som det gällde då, att det är svårt att bedöma i detta ögonblick verkningarna av skatten. Man får några månaders erfarenhet därav, ifall man nu godkänner Kungl. Maj:ts proposition endast beträffande de månader, som återstå till budgetårets utgång, men tager upp saken till senare behandling beträffande nästa budgetår. Vi ha därför, några ledamöter, ansett oss nu böra reservera oss i den riktningen.

Det kunde vara nog med att säga detta, och jag skall icke heller länge uppehålla mig vid saken, men eftersom den i alla fall har en viss principiell betydelse, skall jag kanske säga ett ord angående erfarenheten i ett annat land. Kungl. Maj:t har ju i ett annat avseende hänvisat till England och ansett, att man bör t. ex. i avseende på arvsskatten och vissa andra beskattningsfrågor taga exempel av det landet. Varför icke taga exempel från samma land även i denna skattefråga? Det kan i varje fall kanske vara av intresse att höra, hur man har burit sig åt där. Skatten på den maltdryck, som motsvarar den, som vi mest använda, var i England, när världskriget började, ungefär $4\frac{1}{2}$ öre per liter, om man räknar om det i svenskt mått och mynt. Det var således en mycket låg beskattning. År 1914 genomfördes i England en skattestegring, som ungefär tredubblade ölskatten. Det blev då något mer än 12 öre per liter. Efter en mindre höjning 1916 bestämde man 1918 skatten till icke mindre än 28 öre per liter, och sedan gick det upp 1919 till 39 öre och 1920 ända till 55 öre per liter, som man ser alldeles kolossala stegringar. Ingen har här föreslagit, icke ens i de motioner, som gå längst, att gå till sådana höjder i avseende på beskattningen. Det är ju mycket lindriga pålägg, vi föreslå.

Vad har nu denna beskattning haft för verkan i England? Jo, det visade sig, att i statsfinansiellt avseende hade det den verkan, att 1913, då det var den låga skatten på 4 à 5 öre, blev det en inkomst på 13 miljoner pund sterling, och 1920 efter den sista stora höjningen 71 miljoner. 1926, då skatten hade sänkts litet, därför att man tyckte, att konsumtionssänkningen blev för stor — det blev dock fortfarande mellan 40 och 50 öre i skatt per liter — gav denna skatt 82 miljoner pund sterling. Alltså engelska staten har fått

Ang. höjning av maltskatten m. m. (Forts.)

högst avsevärt ökade inkomster genom ölskatten. När man kom upp i de alldeles oerhörd höga skattesatserna, verkade det så, att det inträdde en liten sänkning i konsumtionen, och när man sedan försökte ytterligare höja, blev sänkningen sådan, att inkomsterna ej vidare kunde stegras. Jag har sett, att en svensk myndighetsperson har särskilt åberopat detta exempel från England och sagt, att när man där lade på ytterligare ökad skatt, sjönk konsumtionen så, att man icke fick någon statsfinansiell behållning av åtgärden. Ja, det är ju riktigt, men det gäller först, när man kom upp i de ofantligt höga skattesatserna. Det finns naturligtvis en bristningsgräns, men det är långt till den gränsen i Sverige. Vad vi föreslagit i vår motion är ingenting annat än att när Kungl. Maj:t vill till den nuvarande låga skatten lägga på en halva pilsner ytterligare 2.4 öre, anse vi den kunna tåla en dryg femöring. Det är något helt annat än de ofantligt höga skatter, som man lagt på ölet i England. Vad av oss föreslagits är, som sagt, icke så högt, att man behöver riskera, att ej staten skall få in mycket ökade inkomster, och i fall det samtidigt skulle bli någon minskning i konsumtionen, som det nog komme att bli, komme den i alla fall säkerligen icke att äventyra betydande statsinkomsters ernående. Och konsumtionsminskning på sådana varor anse vi för öfverigt icke vara någon nationalolycka. Det finns andra drycker, som ur nästan alla synpunkter äro att föredraga. För varje öre man lägger på en pilsnerhalva, ger man indirekt ett litet handtag bl. a. åt mjölkkonsumtionen, och konsumtionen av mjölk är ju nyttig både för hälsan och lantmannanäringen.

Jag skall emellertid ej vidare uppehålla mig vid nykterhetssidan av saken, utan vad som föreligger för närvarande är endast det, att vi anse, att man bör kunna gå tillväga på samma sätt som i fråga om spritskatten och vara konsekvent i det avseendet, att man nu nöjer sig med vad Kungl. Maj:t föreslagit, för de månader, som återstå till budgetårets utgång, och avvaktar verkningarna både i det ena och andra avseendet, för att vid en senare tidpunkt av riksdagen taga upp frågan, hur man skall göra för nästa budgetår.

Jag tillåter mig således hemställa om bifall till den av mig samt herrar Ericson i Oberga och Olsson i Ramsta avgivna reservationen.

Herr Nilsson, Johan, i Kristianstad: Herr talman! De skäl, herr Bergman anförde här för sin reservation, kan jag ej finna tillämpliga på detta fall i samma drag som när de användes vid den föregående frågans behandling, när det gällde spritbeskattningen. Först och främst är det ju så, att när den frågan låg på utskottets bord, var det ett önskemål från Kungl. Maj:ts sida, att denna skattehöjning skulle träda i kraft redan den 1 februari. Utskottet hade således mycket kort tid på sig, och vi ansågo därför att försiktigheten bjöd, att man tog det endast för detta budgetår till att börja med. Vidare är det ju en del andra förhållanden, som göra, att man möjligen bör se på den föregående frågan på annat sätt än när det gäller maldryckerna, och det är det, att om man går till för höga pris på brännvin, har man att räkna med de olägenheter, som taga sig uttryck i smuggling och hembränning, så att det även därför var all anledning till att man tog det endast för detta budgetår. Det var lika mycket det att man ansåg, att man kommit till ett för högt prisläge som att man kommit till ett för lågt.

Herr Bergman har ju sin egen uppfattning, när det gäller dessa förhållanden. Han vill helst komma till så höga prislägen som möjligt. Hans motiv är inte enbart det, som närmast föranlett framläggandet av dessa ändringsförslag, nämligen det statsfinansiella, utan han ser ju saken även ur den synpunkten, att han hoppas, att konsumtionen genom dessa höga priser skall

Ang. höjning av maltskatten m. m. (Forts.)

minska — det må sedan kosta vad det vill. Det är ett önskemål från hans sida.

Jag vill vidare göra den erinran mot reservanterna, att det förslag, som de här reservationsvis kommit med, ha de inte framfört i utskottet. Sålunda har där icke den frågan blivit diskuterad, huruvida man skulle fatta beslut enbart för detta budgetår eller ej. Jag tror att det inte finnes någon anledning att uppskjuta ett bestämt ståndpunktstagande till detta nu. Det förslag, som här har framlagts av Kungl. Maj:t i samråd med vederbörande ämbetsverk, har säkerligen avvägrats så, att man tagit till så mycket som ansetts vara rådligt för att även på detta område söka skaffa staten ökad inkomst. De förhållanden, som kunna återopas från utlandet och som eventuellt skulle kunna ge oss någon ledning i detta fall, äro ju icke alldeles jämförbara. Det är ju en hel del andra omständigheter, som här kunna spela in och ge olika utslag i fråga om olika länder. Det skulle emellertid föra för långt att gå in på alla dessa spörsmål vid detta tillfälle, och jag anser det heller inte nödvändigt.

Jag tror, herr talman, att det icke finnes någon anledning att ställa sig avvisande mot det förslag, som utskottet här har framlagt. Jag hoppas, att kammaren skall godkänna detsamma, och jag ber att få yrka bifall till bevillningsutskottets hemställan.

Herr **Bergman**: Ja, herr talman, jag hade verkligen ännu inte begärt ordet, men eftersom herr talmannen det oaktat givit mig det, skall jag be att få fråga, om kammaren verkligen anser, att det är klokt att vid denna tidpunkt ställa sig så, att man, i händelse det mot slutet av riksdagen befinner, att man behöver några miljoner till, har uteslutit den möjlighet, som här föreligger, att få ut ytterligare några miljoner. Det har vid föregående tillfällen befunnits vara ganska bra, att man haft en sådan möjlighet. Men om man avslår reservanternas förslag, som ju icke går ut på en ytterligare höjd skatt på maltdrycker just nu, utan endast avser att avgörandet, i vad det gäller nästa budgetår, skall uppskjutas till längre fram under riksdagen, kan man enligt grundlagen icke ta upp frågan vidare vid denna riksdag och således ej vidare utnyttja denna skatteälla, i fall det skulle visa sig behövt.

Tiderna äro verkligen sådana, att jag tycker man bör sörja för att man har utvägar, om det behövs. Jag tillåter mig därför vädja icke bara till dem, som önska ytterligare höjd beskattning på pilsner, utan även till dem, som önska, att man skall hålla alla möjligheter öppna både uppåt och nedåt, allt efter de vunna erfarenheterna.

Jag tillåter mig sålunda vidhålla mitt yrkande om bifall till reservationen.

Herr **Lindhagen**: Herr talman! Svenska folkets lycka tycks nu vara att det är hemfallet åt missbruk av tobak, kaffe och alkohol. Om vi inte vore det, skulle vi inte kunna klara den nuvarande ekonomiska situationen. Men jag anser i alla fall att det bör påpekas, att denna förordning är som en bumerang. Den har två olika sidor, en skatteekonomisk och en omoralisk sida.

Nu försöker herr Bergman gjuta en droppe moral i det här genom att begära anstånd, så att vi skola få någon erfarenhet under riksdagens lopp om hur förordningen kommer att verka. Det tror jag inte vi kunna få, herr Bergman, utan det är bäst att klämma till och genast åtnjuta fördelen av vårt missbruk av tobak, kaffe och sprithaltiga drycker.

Detta visar i alla fall, att vi här befinna oss i ett nödläge av betänkligt slag. Jag vill inte interpellera finansministern, huruvida han nu önskar, att svenska folket skall dricka ännu mera pilsner eller lika mycket eller mindre

Ang. höjning av maltskatten m. m. (Forts.)

än det gjort förut, ty finansministern befinner sig själv i nödläge och kan inte bemästra den ekonomiska situationen med något åskådningssätt.

Med dessa ord, herr talman, vill jag säga, att jag omöjligt kan yrka bifall till utskottets förslag — men jag kommer att rösta för detsamma.

Herr Bärq: Herr talman! I likhet med utskottets ärade ordförande, enligt vad han gav uttryck åt vid behandlingen av denna fråga, har jag icke sett den ur nykterhetspolitisk synpunkt utan med hänsyn till den uppgift denna skatt skulle ha att fylla ur budgetår synpunkt. Detta utesluter givetvis icke, att jag i många stycken kan dela herr Bergmans uppfattning — att man medelst höjning av priserna på alkoholvaror kan åstadkomma en nykterhetseffekt, som både är kraftigare och verkar fördelaktigare än vad fallet i mångt och mycket är med det restriktionssystem, som tillämpas i fråga om reglering av rusdryckshanteringen. Men det är en annan synpunkt, som jag tror man har rätt att lägga på saken, även om man inte underkänner den syn på tingen, som herr Bergman givit uttryck åt här, och det är den, att om man går att fullfölja en sådan plan, så torde icke minst klokskapen bjuda, att man icke förhåver sig därvidlag utan går fram med nödig försiktighet. Annars riskerar man att väcka krafter, som man kanske icke kan bemästra i fortsättningen. Det synes mig därför icke minst ur nykterhetspolitisk synpunkt gagneligt, att man förfar med omtänksamhet och försiktighet, då man går att lagstifta på detta område.

I fråga om det av herr Bergman påyrkade uppskovet med beslutet, i vad det avser det kommande budgetåret, vill jag säga, att det är icke lika lätt att göra upp saken här som när det gäller skatteläggning av starkare alkoholdrycker, vilka ligga under restriktionsbestämmelserna. Där kan man mycket lätt förfara på det sätt, som riksdagen gjorde i fjol och som är föreslaget i år: man beslutar för en kortare tid, avvaktar och ser verkningarna och skattebehovet, samt beslutar sedan för det kommande året. Där kan man inte förfara på det sätt, som här är möjligt. Där, nämligen i fråga om rusdrycksbeskattningen, kunna människorna icke komma över mer än den lagligen tillerkända ransonen, under det att det, om man förfar på samma sätt här, finnes många möjligheter att ordna så, att maltavverkningen sker i större utsträckning än annars skulle ske under den period, som ligger före den tidpunkt, vid vilken man anser sig ha skäl att befara en ytterligare ökad skatt för framtiden.

Detta gör, herr talman, att jag för min del har nödgats ansluta mig till utskottets ståndpunkt. Jag ber att få instämma i yrkandet om bifall till utskottets hemställan.

Sedan överläggningen ansetts härmed slutad, gjordes enligt därunder förekomna yrkanden propositioner, först på bifall till vad utskottet i det nu fördragna betänkandet hemställt samt vidare på antagande av det förslag, som innefattades i den av herr Bergman m. fl. vid betänkandet avgivna reservationen; och förklarades den förra propositionen, som upprepades, vara med övervägande ja besvarad.

Anmaldes bevillningsutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 20, till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 24 och 31 §§ förordningen den 1 juni 1923 (nr 140) angående tillverkning och beskattning av maltdrycker.

Skrivelseförslaget godkändes under förutsättning att utskottets hemställan i betänkande nr 4 bifölles även av andra kammaren.

Vid föredragning av Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade proposition nr 92 blev densamma på begäran bordlagd.

Avgåvos och bordlades nedannämnda motioner:

nr 237, av herr *Ekman*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om boutredning och arvskifte m. m.; samt

nr 238, av herr *Västberg*, angående rundradiering av första kammarens förhandlingar i vissa fall.

Anmälades och bordlades

statsutskottets utlåtanden:

nr 12, angående Kungl. Maj:ts förslag till förordning angående statsverkets fond av rusdrycksmedel jämte i ämnet väckta motioner; och

nr 13, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1932/1933 jämte i ämnet väckta motioner; samt

bankoutskottets utlåtanden:

nr 4, angående avlöning till den hos riksdagen tillfälligt anställda personalen m. m.;

nr 5, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förhöjning av understöd åt vissa f. d. poststationsföreståndare och f. d. lantbrevbärare;

nr 6, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om användande av viss del av de till fonden för pensionering av civila tjänstnehavare under budgetåret 1932/1933 inflytande medlen; och

nr 11, angående regleringen av utgifterna för budgetåret 1933/1934 under riksstatens elfte huvudtitel, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 11.29 f. m.

In fidem

G. H. Berggren.

Måndagen den 13 februari f. m.

Kammarens sammanträdde kl. 4 e. m.

Herr statsrådet *Ekman* avlämnade Kungl. Maj:ts proposition nr 96, angående vissa ändringar i gällande tulltaxa m. m.

Herr talmannen tillkännagav, att anslag före kl. 2 e. m. utfärdats till sammanträdets fortsättande kl. 8 på aftonen.

Anmälde och godkändes första lagutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 21, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i vissa delar av 16 kap. giftermålsbalken;

nr 22, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 91 § lagen den 22 juni 1911 (nr 55) om ekonomiska föreningar;

nr 23, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om upphävande av 27 kap. 16 § rättegångsbalken samt 229 § utsökningslagen;

nr 24, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 3 och 6 §§ lagen den 6 juni 1930 (nr 202) om begränsning av rätten att avverka skog å intecknad fastighet; samt

nr 25, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 44, med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 20 juni 1924 angående förverkande i visst fall av spritdrycker och vin.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 92, angående anslag till ackordslån och stödlån åt jordbrukare.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott herr *Ekmans* motion, nr 237, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om botredning och arvskifte m. m.

Föredrogs och hänvisades till kammarens första tillfälliga utskott herr *Västbergs* motion, nr 238, angående rundradiering av första kammarens förhandlingar i vissa fall.

Föredrogs, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran statsutskottets utlåtanden nr 12 och 13 samt bankoutskottets utlåtanden nr 4—6 och 11.

Vid föredragning av Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade proposition nr 96 hänvisades densamma till bevillningsutskottet.

Justerades protokollsutdrag för detta sammanträde, varefter kammaren åtskildes kl. 4.05 e. m.

In fidem
G. H. Berggren.

Måndagen den 13 februari e. m.

Kammaren sammanträdde kl. 8 e. m.; och dess förhandlingar leddes av herr förste vice talmannen.

Anmäldes och bordlades bevillningsutskottets betänkande nr 5, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa ändringar i gällande tull-taxa m. m.

Kammarens sammanträde avslutades kl. 8.02 e. m.

In fidem
G. H. Berggren.

Tisdagen den 14 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 3 e. m.

Herr statsrådet *Vennerström* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

- nr 94, angående arvode till ledamöter av allmänt kyrkomöte;
- nr 95, angående ökade lokaler för länsstyrelserna i Hallands och Örebro län;
- nr 97, med förslag till förordning om upphävande av stadgan om skjutsväsendet den 22 juni 1911 (nr 63);
- nr 98, angående bidrag till skjutsentreprenader m. m.;
- nr 99, med förslag till kungörelse om upphävande av § 5 i stadgan den 8 juni 1917 (nr 474) angående hotell- och pensionströrelse;
- nr 104, angående anslag för de statsunderstödda växtförädlingsanstalterna; samt
- nr 112, angående förstärkning av tionde huvudtitelns anslag till kommittéer och utredningar genom sakkunniga.

Justerades protokollen för den 8, 9 och 10 innevarande månad.

*Ang. vissa
ändringar i
gällande tull-
taxa m. m.*

Föredrogs bevillningsutskottets betänkande nr 5, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa ändringar i gällande tulltaxa m. m.

I detta betänkande hade utskottet hemställt, att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 96,

1) besluta, att den vid tulltaxeförordningen den 4 oktober 1929 (nr 316) fogade tulltaxan skulle i de uti propositionen angivna delar erhålla den ändrade lydelse, som i propositionen föreslagits;

2) besluta såsom tillägg till gällande tulltaxa, att vid införsel från utlandet av i propositionen angivna varuslag skulle utöver tull, som stadgades i tulltaxan, utgå tilläggstull på sätt i propositionen föreslagits; samt

3) förklara, att de under 1) och 2) omförmälda ändringarna och tilläggen skulle träda i kraft å dag, som Kungl. Maj:t bestämde.

Herr **Lindhagen**: Herr talman! Det förevarande betänkandet avser ju ej något hot emot Tyskland utan utgiver sig vara allenast en konsekvens av att vår uppsagda handelstraktat varit ojämnt inriktad i förhållande till detta land. Då vissa tidningar uttalat, att med denna proposition skulle på skarpen öppnats det tysk-svenska tullkriget, så kan det knappast vara fullt riktigt. Däremot har meddelats, att tyska regeringen nyligen skapat nya tullar. Det säges dock på samma gång, att de icke drabba Sverige avsevärt. Förmodligen är det därför, som man inte ansett motsvarande åtgärder i detta avseende ännu påkallade. Denna fortsatta framfärd i förening med handelstraktatens uppsägning och de strandade förhandlingarna om en ny traktat äro emellertid en så allvarlig sak, att, såvitt jag förstår, det svenska svaret ej får stanna vid den föreliggande propositionen.

Ang. vissa ändringar i gällande tulltaxa m. m. (Forts.)

De svårigheter, som beretts oss från broderlandet Tyskland, oaktat tyskarnas export till oss betydligt överstigit vår till dem, tycker jag sålunda kan ge anledning, herr talman, att vid ett tillfälle som detta uppmärksamheten fästes på en sak, som nog ruvar inom vårt allmänna medvetande. Det är väl nödvändigt för oss och i varje fall lämpligt att, med anledning icke minst av de företeelser, vi sålunda bevittnat, orientera oss mot andra mindre länder i samförstånd, närmast då de baltiska länderna, varom motioner föreligga i konstitutionsutskottet, men också mot stormakter, som i handelspolitiskt avseende synas vara oss någorlunda mera bevägna såsom England och Sovjet.

Redan en antydning, att svenska statsmakten vill slå in på en sådan väg, kan ju utöva ett slags press på stater, som i tullpolitiskt avseende äro mindre gynnsamt stämnda mot oss.

Jag tycker således, att även en dylik démarche från de svenska statsmakterna är av situationen särskilt påkallad.

Efter härmed slutad överläggning bifölls vad utskottet i det nu föredragna betänkandet hemställt.

Anmäldes bevillningsutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 26, till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa ändringar i gällande tulltaxa m. m.

Skrivelseförslaget godkändes under förutsättning att utskottets hemställan i betänkande nr 5 bifölles även av andra kammaren.

Herr statsrådet *Vennerström* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 93, angående viss utvidgning av tjänstemannasamhället vid Mörby m. m.;
nr 100, med förslag om ändring i vissa delar av allmänna resereglementet den 27 juni 1929 (nr 210);

nr 101, med förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 11 juli 1919 (nr 406) angående försäljning av pilsnerdicka;

nr 102, med förslag till lag om ändrad lydelse av 23 § i lagen den 20 juni 1924 om landsting;

nr 105, angående anslag till uppförande av byggnader för statens bakteriologiska laboratorium;

nr 106, angående bidrag av statsmedel till pensioner åt dels avlidne kriminalkonstapeln O. F. Forsells änka, dels ock förre kriminalkonstapeln S. V. Blomberg;

nr 108, angående rätt för förra folkskollärarinnorna Ebba Linnéa Sandberg och Anna Vendela Lekander, född Brovall, till viss tjänstårsberäkning för pension;

nr 109, angående pension åt mejerskan vid skyddshemmet åkerbrukskolonien Hall Amanda Fredrika Edlund;

nr 110, angående avlösning av rekognitionsavgifter till Danviks hospital; samt

nr 111, om vissa ändringar i den vid lagen den 4 juni 1920 (nr 254) angående rätt till tjänstepension för ordinarie tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk fogade åldersförteckningen.

Vid föredragning av Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner nr 93—95, 97—102, 104—106 och 108—112 blevo desamma på begäran bordlagda.

Herr *Pettersson, Anton*, väckte en motion, nr 239, om beredande av möjlighet att insända besvär över riksdagsmannaval med posten.

Motionen blev på begäran bordlagd.

Anmäldes och godkändes jordbruksutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 28, till Konungen med anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 2 med förslag till tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1932/1933 i vad rör egnahemslänefonden.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 3.12 e. m.

In fidem
G. H. Berggren.
